

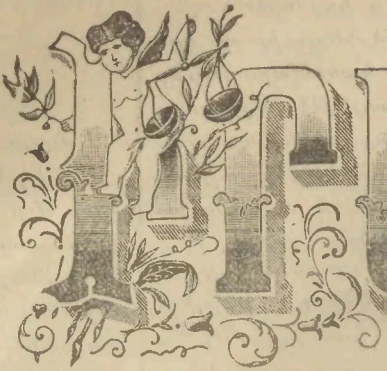
ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ
Տարեկան . . 12 Թր.
Վեցամսեայ . . 6 "

ՍՐՏԱՍՆԱՄԱՆ
Երկու քիւ մեկ ծրարով
Տարեկան . . 14 Թր.
Վեցամսեայ . . 7 "

ՍՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2,60 Տօլար
Վեցամսեայ 1,50
4 Ա. Ն. Խ. Ի. Կ

Դրանոյցման տուր
20 Լ. անդիւր



Լ Բ Ա Ք Ի Ր

Ա Ձ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒ Ի ԱՐՆԵ ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱՐ

action du journal
"Ipravounk"
VARNA (Bulgarie)
Редакция
на ВѢСТНИКЪ
„Иправункъ“
ВАРНА
Գրութիւնք եւ
չեմ տրոնիր

Պաշտօնայ Ս. Ծրանդին
առթիւ երեք օր տպարանները
գտնուած ըլլալուն պատճառաւ
յառաջիկայ շաբաթ օր «Իրա-
ւունք» չպիտի հրատարակենք:

ԴՄՈՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հայ յեղափ. Դաշնացական
կուսակցութեան օրկան Դրոշակը
վերջին նայեմբերի թիւին մէջ
Մակեդոնական շարժումը խորա-
գրով խիստ ուշագրաւ առաջնոր-
դող մը հրատարակած է: Մենք
կուզենք այդ յօդուածէն մասեր
արտատպելով, մեր նկատողու-
թիւնները աւելցնել:

Այսօր փաստ է, որ մակեդոնական
շարժումը առաջ խաղաց հ զարաւոր
գծուաբունութիւններէ միջոց ինքն
միայն ապաւինած: Հայերս, որ ա-
ւելի քան ու եւ ուրիշ ազգ աշխարհի
երեսին, խոր պիտի ըմբռնէինք մա-
կեդոնական տառապանքը, մենք, որ
գիտէինք թէ ինչ է նշանակում կուս-
տոնային թոյլն օգնութեան համարը,
մենք, որ միշտ չէլաւի ենք մեր ամե-
նապիտ համակրութիւնը գէպի մակն-
դոնայինք եւ նրանց հետ հրապարակով
համերաշխութեան ծանուցումներ ենք
արել: աշխարհի առջեւ, — միջք լուս-
մանքնք ապառաժք Մակեդոնայի դե-
մաց, մենք նաեւ եղինք կուս. այն
դաշտը, որ ընդհանուր թշնամու ա-
ռաջ շարքերով ընկնում էին հերոս
մարտիկները, մենք ձեռք չմեկնեցինք
մեր զինակցներին, երբ նրանք ճգ-
նում էին չարչարած, տանջուած մա-
կեդոնական ժողովրդի բողոքը իրենց
հրացաններէ որոտով աշխարհի հասցե-
նել...

«Ամէն ոք կը համաձայնուի նաեւ
որ, հրապարակ գալով Մակեդոնացի-
ներին հետ միասին մենք կը գտնուէինք
կուս. անհամեմատ աւելի նպատաւոր
պայմաններում, քանի որ թշնամու
ուժը մեծապէս կը ջլատէր: Ոչ ոք
չի հերքի վերջապէս որ մակեդոնական
բողոքի հետ որը առաջ պիտի բերէր
եւրոպական միջամտութիւն, մեր կը-
ռիւր նոյնպէս միակ միջոցն էր՝ մա-
կեդոնական ինքզին հետ կապելու հայ-
կականը: Եւ այնու ամենայնիւ հայերս
չկարողացանք հետեւիլ ոչ միայն բա-
րոյական, այլ եւ սեփական շահերի,
սեփական հաշիւներէ թեւադրութիւն-
ներին...»

«Ի հարկէ, մեզ չէր պակասում ցան-
կութիւնը — մեզ պակասեց կախիկը:

Իրենք: Կուս. դուրս գալը օրիքի եւ
ամբողջական դուրս չէ: Մակեդոնական
բողոքի հետ միասնական հայկականը
պարզելու համար մեզ հարկաւոր է
որոշ ուժ եւ պատրաստութիւն: որը
ժամանակ ին ջնջելուցս, — ահա մեր
ձեռնպահութեան գաղտնիքը: Մակեդոն
այդպէս կարող է արդարեւ յեղա-
փոխական բանակը, բայց ոչ հայ հա-
ւարակութիւնը, որը — ջնջելով իրեն
ուղղուած մշտական քարոզներին ու
յորդոքներին: ջնջելով յեղափոխա-
կանների տարած հերոսական կռիւնե-
րին ու անսովոր ճիգերին թէ երկրում,
թէ երկրից դուրս, թէ հայկական գա-
ղութներում եւ թէ Եւրոպայում, չը
նայելով նոյնպէս պատմութեան եւ
աշխարհի բոլոր անկիւններէ աչքի
գաղտնի ժամանակակից կեանքի դասե-
րին, — տանական տարիներէ ընթաց-
քում չը գրկեց գծադր ժողովրդի ա-
զատագրութեան դատը:

Հայ յեղափ. Դաշնակցութիւ-
նը իր օրկանի այս տաղերով նախ
կը խոստովանի անցեալ ամառ
մակեդոնացւոյ շարժած ատեն
հայկական լուրջ շարժումի մը
ալ անհրաժեշտ պէտք լինելը:
Երկրորդ կը խոստովանի թէ այդ
անհրաժեշտ պէտքը լրացնելու
համար կը պակսէր իրեն
որոշ ուժ եւ պատրաստութիւն:

Հայ յեղափ. կազմակերպու-
թեանց մէջ ինքզինքնին էն ու-
ժեղը ներկայացնող եւ միութեան
համերաշխութեան ամէն հրաւեր,
ամէն խնդրանք արհամարող
Դաշնացականներու մեծ օրկանը
ահա այդպէս կը խոստովանի յար-
մարագոյն առիթ մը փախցու-
ցած լինելը, ուժ եւ պատրաս-
տութիւն չունենալուն պատճա-
ռաւ:

Տանական տարիներ ինքզինք
հայ յեղափոխական գրօշակալները
յայտարարել, անոր անունով
միայն խօսիլ, գործի վրայ ըլ-
լալ ցոյց տալ, տարբեր ժողո-
վուրդներու հետ զինակցութիւն
հաշակել եւ այս անունով աշ-
խարհի ամէն կողմը հանգանա-
կութիւններ ընել, ու գործելու
յարմար առիթն ձեռնպահ մնա-
լէ յետոյ, օրին մէկն ալ ելլել
յայտարարել ժողովուրդին թէ
կը ցանկալինք մակեդոնական
գրօշին հետ հայկական ալ պար-
զել, բայց ուժ եւ պատրաստու-
թիւն չունենալու եւ ինչ որ աւել-

լի յատկանշական է ըսել թէ
«սակայն այդպէս կարող է ար-
գարանալ յեղափոխական բա-
նակը (անգոյ), բայց ոչ հայ հասա-
րակութիւնը:»

Ահա հոս ալ իրենք կարգա-
րանան եւ յանցանք կը ծանրա-
նայ եղեր հայ հասարակութեան
վրայ, որ իրեն ուղղուած քա-
րոզները եւ յորդոքները չէ լսեր
յեղափոխականներու հերոսական
կռիւնները չէ տեսեր ու ազատա-
գրութեան դատը չէ ընդգրկեր:
Ինքնարգարացումի այս եղա-
նակը եւ հայ ժողովուրդը դատա-
պարտելու այս մէթոտը ճիշդ է,
արդար է: Այս կուզենք հաս-
կնալ:

Մենք կը կարծենք թէ հայ
ժողովուրդը, ի բաց առեալ ա-
նոր մէկ փոքրամասնութիւնը,
այդ պատապարտութեան եւ-
թարկել անիրաւութիւն է, նոյնիսկ
Դրոշակի իր սա խօսքերով թէ
«իրաւ է, չէ կարելի առանց
խորին դարձանքի դիտել թէ
ինչպէս զանազան կարգի խրա-
ւիւղներ, կեղծ ու լպիւր կարի-
երիտներ, յանուն գործի շարու-
նակ անբարոյականացնում են ժո-
ղովուրդը:»

Այս ակնարկութիւնը որ խմ-
բակի որ յեղ. կուսակցութեան
ալ ուղղուած ըլլայ, ցոյց կուտայ
թէ լուսն յանցանքը ժողովուր-
դինը չէ, այլ անոնց որոնք
«յանուն գործին» կեղծ ու լպիւր
ընթացքով կը գարշեցնեն ժո-
ղովուրդը: Բայց պէտք է ըսել
թէ, ասով հանգեւծ, այդ ժո-
ղովուրդի մէկ աստուար մասը գոր-
ծին աշակցելու համար գոհողու-
թիւններ ընելու պատրաստակա-
նութիւն ցոյց տալէ բոլորովին
ետ չէ կեցած: օրինակ, արտա-
սահմանի մէջ Դաշնացականու-
թիւնը իր կատարած հանգանա-
կութիւններուն արդիւնքն միշտ
գոհացուցիչ յայտարարած է:
Սա կը նշանակէ թէ ժողովուրդը
աւելի կամ նուազ չափով իր
գերին մէջն է եղած:

Իսկ գալով յեղափոխականնե-
րուն, առեւք են որ իրենց զի-
րար անուանալիս, իրարու ուժ

ջլատող ընթացքով ժողովուր-
դի մէկ մեծ մասին պժգանք, միւ-
սին յառահատութիւն պատճա-
ռած են ու դեռ կը պատճառեն

ժողովուրդը ոչ թէ միայն
բարոյապէս ու նիւթապէս անոնց
աշակցած է ու կաշակցի, այլ
նաեւ սոսկ մոռնալով յեղափո-
խականաց ի յայտ բերած տգեղ
գործերը ու դատապարտելի ա-
րարքները, անոնց միութեան,
համերաշխութեան եւ մաքրա-
գործումի միջոցներ առաջար-
կած, իմաստուն խրատներ տու-
ած է եւ ի հարկին մեծկակ գո-
հողութիւններ ընելու յանձնա-
ռու գտնուած է: Իսկ այս ամե-
նի դէմ, ժողովուրդի այս լաւ
տրամադրութիւններու փոխարէն
յեղ. կազմակերպութիւնները
մասնաւորապէս Դաշնակցութիւնը
արհամարհոտ յամառութիւնէ մը
զատ, ժողովուրդի ամէն խաւե-
րը սիրաշահելու համար ինչ ձեռ-
նարկ անեցած է: միութեան համե-
րաշխութեան պէտքը կարիքը,
անհրաժեշտութիւնը խոստովա-
նելով հանդերձ, առ այդ ինչ
գոհողութիւն ցոյց տուած է, բա-
ցի քոյր կուսակցութեան մը մէջ
տիրող հատուածական կռիւնները
աւելի հրահրել, խրամատը
աւելի ընդլայնել ջանալէ եւ չա-
րիքը, եղբայրասպանութիւնը
չահագործել միտելէ:

Եւ այդ ամէն դաշակցու-
թեանց, այն ամէն խախտու-
թեանց թմբկահարը ըլլալէ եւ
տանիքներու բարձունքէն ի լուր
աշխարհի զիրար անուանալիքի,
իրարու փոքրիկ սխալները խո-
չարացոյցով հանրութեան ներ-
կայացնելէ յետոյ, ելնել «ժո-
ղովուրդը յեղափոխութիւնը չը
քաշալերեր կոր, մեզ չաշակ-
ցիր կոր» ըսել բացարձակ ա-
նիրաւութիւն է:

Կը կարծենք թէ ժողովուրդին
մէջ տիրող վհատութեան, չեղո-
քացումին եւ յեղափ. կազմա-
կերպութեանց ներկայ անուժ,
տկար եւ անպատրաստ վիճակին
միակ ու միակ պատառխանա-
տուն ոչ թէ ժողովուրդը, ոչ թէ
երկրին մէջ կուսիլ գացող անոր
անձնուէր զաւակներն են, այլ

կուսակցութիւններու վարիչները, կեդրոններու և պարտիզներու մէջ նստելով իրենց կոյր հետեւորդներուն արամազեան պատգամներ որոտացող, պառակտումի, եղբայրասպանութեան որոմներ ցանուղ պոռոտախօսները:

Դաշնակցութեան լիազօր մարմնայն այս դառն խոտուղանութիւնը մեր հոս մասնաճիւղներն նպատակը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ անգամ մըն ալ ցոյց տալ այն յամառ կուսակցամոլներուն հետադարձ վարիչներուն և անոնց ապուշ հետեւորդներուն թէ իրենց այդ յամառութեամբը, հակամիութեանական ընթացքովը Հայրենիքի ազատութեան Գործին ուղղակի վնասած են, և եթէ նոյն յամառութիւնը շարունակեն ոչ թէ ազգային գործիչներ ալ իբր Հայրենիքի գաւաճանները պիտի արձանագրուին պատմութեան մէջ:

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

ԾԱՅԻՐ. ԱՐԵՒԵԼՔ

Ծայր. Արեւելքի լուրերը անգլիական աղբիւրներէ բղխած շատ յոռետես են Ռուս-ժառանգ ինքնուրոյն նկատմամբ: Բէքիւնն արուած հիւսիսի մը կըսէ թէ գլխաւորապէս չըջանակներու մէջ պատերազմը անխուսափելի կը նկատուի, այն պատճառաւ մասնաւորապէս որ պատերազմի կողմակից եղող կուսակցութեան աղիւսները հետզհետէ կը ծանրանայ Միջառտ կայսեր վրայ:

Ձինացիք՝ որ ուղղակի չափ ունին Մանչուրիոյ մասին, որովհետեւ այս ընդարձակ նահանգը իրենց արքայական ցեղին որդիան աւելած է, նուազ բազմացող կերեւան պատերազմի վտանգին մէջ նետուելու: Եւ անոնց մէջ մտածողներ կան Մանչուրիան վերջնա-

կանապէս կորսնցնել քան թէ Ռուսիոյ ան պատերազմի բռնութիւն տակաւն զորքէն խոտուղան ասոր հակառակ է: Եւ զայնով անի պատերազմական պաշար միջոցներէ քան մը նահանգներու վերջինէ քան քանի մը նահանգներու: Եւ զայնով անի տեղեկութիւն ուղած է արամազեանի զօրաց քանակի մասին բայց աղիւսները պաշտօնական կողմէն որ Ձինացեան չէզոք մնայ երբ Ռուս ժառանգ պատերազմ մը ծագի:

Մեր անցեալ թիւով հաղորդեցինք թէ Բէքիւնի Ռուս գետապետը ի պատասխանի Մանչուրիան պարտիզներու մասին չին կառավարութեան տառապելին, րոտած է թէ Մանչուրիան չէ կարելի պարզել մինչեւ որ Ռուսիոյ և ժառանգի միջեւ սկսուած բանակցութիւնը չը վերջանայ, և թէ կէնայ ըլլալ որ ժառանգ Ռուս զօրաց ևս քաշուելն օգուտ քաղելով Մանչուրիա արշաւէ:

Ռուս գետապետն Մանչուրիան չը պարզելու համար առաջ բերած այս անխուսափ պատերազմը չը կարծուի որ Ձինացեանի մէջ ընդհանրապէս Ռուս գետապետի և անկախութեան խաղաղութեան նոր ապացոյց մըն ալ կուտայ երբ իրենք թէ Ձարի կառավարութիւնը դեռ նոր բացարձակապէս մերժած էր Մանչուրիոյ մասին ժառանգ հետ բանակցութեան մասին: Եւ յայտարարելով թէ ինք ուղղակի Ձին կառավարութեան հետ կը բանակցի, իսկ երբ ասորն Ձին նախարարը Մանչուրիոյ խօսքը կընէ Ռուս գետապետին, սա չի քաշուել ըսելու թէ այդ մասին ժառանգ հետ բանակցութեան մէջ կը զանուէն: Այս հակասական յայտարարութեանց որն է՝ ճիշդը—Լսա մեղ այն է թէ Ռուսիան կը միջոց Մանչուրիան ևս քաշուել:

Ռուսիոյ և ժառանգի միջեւ բանակցութիւնը ձգտուած եղանակով մը կը շարունակուի: Թօքթոյէ «Տէլեգրաֆ»-ը կը հետադիտէ թէ կուսակցութեան խիստ ծանր է և անգլիական կառավարութիւնն ալ իրաց սյա ծանր վիճակը չկարող անելու Մալմայի հինգ պատերազմական նաւեր ծածկայ հանած է ծայր. Արեւելք երթալու համար: Կըսուի թէ ժառանգ պայման առաջարկած է Ռուսիոյ որ իր Միջերկրականի նաւատորմը չը շարժէ

դէպի Ծայր. Արեւելք զինուորներուն հէտը ևս դարձնէ այդ կողմէն:

Բարեկէ ստացուած հեռագիր մը կըսէ թէ անգլիական կառավարութիւնը խմացուցեր է ծրարացի թէ ինքն կաշառախ որ Ռուսիա և ժառանգ պատերազմի չի բռնուին: Եթէ իր աշխատութիւնը ապարդիւն ենէ Անգլիա ժառանգի կողմը պիտի բռնէ, եթէ ծրարաց ալ Ռուսիոյ կողմակցութիւնը ընէ: Արդէն գրեական որ Անգլիոյ ժառանգի հետ կնքած զաշխակցութիւնը կը արամազեան թէ երբեք պետութիւն մը թէ թշնամի կողմը բռնէ և նպայա պարտաւորեալ պիտի ըլլայ ժառանգի օգնելու:

Վերջապէս Ծայր. Արեւելքէն հասնող լուրերը հակառակին ևս տակաւնին անստույգ են: Բայց պատերազմի ահը կը տարապետէ ընդհանրի մտքին վրայ:

ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ

Պ. «ԳԻՄ ՏԻՆ»...

Կարգացի Ձին բաց նամակը «Իրաւունք» լրագրի 98 թիւին մէջ: Այս հրապարակած եղած գովաւորին արժանի չէի, որովհետեւ հեղինակութիւններս այնքան մեծ բաներ չեն: Մասնորոշ կան բարձր կարողութիւն մը չը փայլի անոնց մէջ: Աւելի ճիշդը՝ ուրուանկարներ ևս անոնք մեր տառագրող ևս աւարելել իվեր արիւն արցունք թափող ժողովուրդին: Իսկ այն ակագրը՝ զորս ԹԻՆՊԵՐՏԵ, ԱՆԴՐԵՆԻՆ, ԶԻՆԵՆԻՆ երկերուն մէջ աւտար, պատմական այնպիսի դէպքեր են, որոնց վրայ ապագան կը նայի իր գեղածիծաղ և միանգամայն պատկառելի նայուածքով:

Ո՛հ, իցի՛ թէ կարենայի՛ այդ պատմական դէպքերու ուրուանկարները պատկերացունել աշխարհ, ինչպէ՛ս կը բաղձաք դուք և ձեզ նման խանդավառ ժողովուրդի մը զաւակի ելը:

Հնդկանցէ՛ք յարգանքներս:
Ա. ՇԻՏԱՆԵՆ

1903 թիւի, 16
ԽԱՄԻԻԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ Ծ Ռ

ՊՈՒՐԿԱՆ, 16 դեկտ.

Սմայոյ 12ին (կաթոլիկաց Ծնունդի օրը) Տիկին Գինկ-Լուրի, որ 3 ամսէ իվեր միւր քաղքին մէջ կը գտնուի փախստականներուն օգնելու նպատակաւ, մնալուն յանձնաժողովի սրահին մէջ երկերով մը կազմակերպեց փախստականներուն համար և անոնց սըղոց Ծնունդի ծառ մը զարդարեց, որուն ճիւղերուն վրայ դրուած էին անհամար նուէրներ, խաղալիքներ, շաքարեղէններ և այլն: 120-140 ի չափ անբաղդ աղաք հըճւեցան, կարելի է առաջին անգամն տեսնելով Ծնունդի այդ սիրուն և գեղեցիկ ծառը: Ո՛ր չափ ցնծալից, որչափ երջանիկ էրն անոնք, խեղճելը, և ո՛րչափ անբաղդ են իրենց եղբայրները ևս քուրիկները, որ հոռու հետուն կը գտնուին, որո՛ւ բազմաթիւ թուրքին բռնաւորութեան տակ:

Ժամը Ծնունդի մընչեւ 8 ու կէս սեղան դրուած էր գաղթականներուն համար, որոն 333ը չափ անձրեք կերան, խմեցին, և տեղ քանդ մը շին ժամանակը նորու աղալայն երգեր երգուեցան: Պաշտօնապէս անգլիական պաշտօնը թափաւորութեան երգ բնէ: Երկու ժամը ներկայ էրն նաւա մասնախումբերու անգամներէն ոմանք ևս ուրիշներ, որոնք անխոնջ օգնութիւն ընձեռած էին ի ներպատաս գործին:

— Օրվան բնիկ վաղը կը մակնի դէպի Իլովսով և անկէ դէպք Մակեդոնիա ուր անձամբ նպատակաւ պիտի բաժնէ կարօտեալներուն: Սեղանին յանձնախումբը օրվա զրկեց Տիկ. Լուրի քով, որպէսզ Զնորակաւորութիւն յայտնեն աւտար այն ամիսուն համար, զոր բոլա խեղճ գաղթականներուն. կան նաեւ ընկերութիւնն ալ նմանապէս շնորակաւորութիւն յայտնեց անոր և վաղը պիտի երթան յուզարկելու աղանի հիւրը:

ԻՎԱՆՕՎ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Ի.

Միութեան իրազորութեամբ ինչպէս ըսինք արդէն, կը կաշնէինք թէ վերջացած են այլ ևս հաստատական ընդդիմադիր ձգտումները, որոնք աշխարհային կաշխակողներ ստեղծեցին անցեալին մէջ: Կը կարծէինք, թէ հին հաստատական կողմէն մեղի պաշտօնակցելու կողմած պարտիզները՝ հաստատում իրենց ունեւորն ու յանձնառութիւններուն՝ տարրական խղճահարութիւնն ու պարկեշտութիւնը պիտի ունենան՝ ո՛ր և է եղբայրացաւ մեղանայութեան ջլատող մտահոգութեանէն ինքզինքնին ալ ևս հեռի պահելու:

Դէպքերը չուշացան սակայն ի յայտ բերել կարգ մը ծրագրութեամբ մեղանայութիւններ, անխոտուանիկ հաշիւներ, չիլ ու միջին նկատումներ՝ որոնց համակ անձնատուր մեղի հետ պաշտօնակցելու կողմած այդ մարդիկը՝ աշխարհային թիկնորէն, անստուրէն ձեռք արին քանդումի ոճրագործ ծրագրի մը:

Հնչակեան կուսակցութեան հեղք, վարչութեան միացումէն անմիջապէս յետոյ, երկու կողմի մարդոց մէջ առանց զեռ ևս ո՛ր և է անհամաձայնութիւն՝ առանց տակաւին դադարի ծանր կամ թեթեւ վիճ մը իսկ պատահած ըլլալու, մեր եղական

պաշտօնակիցները՝ երբ մէկ կողմէն, մեր երեսին, շարունակ, միութեան իրակառացումն համար մեր կապարած ճիւղին նկատմամբ գնահատումի խօսքեր կը լսուէինք, և «96 ի արատ»ը ջնջողներ կը համարէին մեզ, մեր կողմէն զգուշելի և անկարելի ելիկութեամբ մը՝ մեր ետեւէն, իրենց սխալ յատկութիւններուն ամենափայլուն ապացոյցները կը շարունակէին, և՛ հակառակ կնքուած պայմաններուն: Հնչակեան կուսակցութեան մէջ «սօցիալիզմ»ը պարտաւորել տարր գարծնելու և Աւետիս Նազարբէկեան մը վերստին կուսակցութեան գլուխը բերելու իրենց թաղուն ծրագրին յաղորդութեան առաջին և գլխաւոր պայման կը նկատեն նախ և առաջ ամօթալի միջոցներով վարկարկել առհասարակ բոլոր վերակարգմալ Հնչակեան գործիչները:

Կեդրոնական վարչութեան բոլոր որոշումները ևս ուրիշ ամէն իրողութիւն այլանդակութիւն խեղճելով, խեղճելով կը հաղորդեն հոս ու հոն, և մասնաւորապէս Լնտոնի Հնչ. մասնաճիւղին մէջ հին հաստատած ներկայացնող քանի մը աղոց, որոնք սկիզբէն իվեր գաւաղորդութիւններուն մեղապիքներ են և որոնք նոյն գաւաղորդներէն դադանի խախտուած՝ մասնաճիւղի ժողովներուն մէջ կողմէն զգացումներու և վատահոլութեան յեղաշրջում մը առաջ բերել և իրենց միացած Հնչակեանի գերազանց պարտականութիւնը կատարած ըլլալ կը համարին՝ շարունակ յայտարարելով, թէ Կեդր. վարչութեան մէջ վերակարգմալ Հնչակեանները գործ աւանդել չեն ուղիւ, թէ անոնք գրաւելը կը ժողովին, թէ Նազարբէկեանը միակ մարդն է իր յաղորդականին, և նա:

Ձանց կընենք լճարդկային արժանապատուութեան սիրոյն, մի առ մի թուել այն բոլոր անարգութիւնները զորս կը հարեն այդ սղաքը՝ իրիւ հաստատում և կոյր զորիքները Համարաձուժ Արդոմանեան, Սաղաթիլ Սաղաթիլ ու Սիմէոն Հովոնեանց կողմած գաւաղորդներուն բոլոր թիկաբութիւններուն և մեղանայութիւններուն:

Շատ չանցած՝ մասնաճիւղին մէջ երկպառակութիւն և յետոյ թափանցում տեղի ունեցաւ արդէն:

Հին հաստատումի կողմէն՝ մեղի գործակից նշանակուած երեք պարտիզներ՝ Կարապետ Մարտիկեան, Համարաձուժ Արդոմանեան և Սաղաթիլ Սաղաթիլ կամաց կամաց, սկսան ժողովներուն մէջ ալ ցոյց տալ իրենց թոյնը՝ ամենօրեայ անհանգստութիւն կը ունենան խոյր մը գարծնելով ժողովաւանդին. գարծնալ իրողութիւնները թող խօսին:

— Սաղաթիլ Սաղաթիլ և Կարապետ Մարտիկեան՝ միութեան տառք ու վերջ. շարունակ կը կրկնէին՝ մեղի, թէ Սաղաթիլ լեան անուն մարդը իրենց չարքերէն վատարած է իսպառ իրիւ սակար ու աննկարագիր մէկը:

1902 Յունիս 16ին Կեդր. վարչութեան նիստին մէջ սակայն, յանկարծակի տարօրինակ ու գայթակղեցողի խանդավառութեամբ մը սկսան խօսիլ Սաղաթիլ լեանի մասին, որ ընտրելի ներկայացուցին՝ իր Հնչակեան գործիչ Ամիրկային:

Մեր դարմանքն ու պիգանքը չափ չունէր: Երեք չորս ամիսէ իվեր առիթ չէին փայտցողած Սաղաթիլ լեանը մեղ ներկայացնելու իրիւ կեղծիքի մարմնացում մը, իրիւ բարոյական հրէջ մը, առաջինն ո՛ր և է վտանգութեան և անստանդի իր

ԱՆԱՍՏԹ ԿՈՒՍԱԿՑԱՄՈՒՆԵՐ

Ա.Ի.Բրիկալի Թ. քաղաքէն խաւր մը աղգայիններ հետեւեալը մեղ շրկած են հրատարակելու խնդրանքը :

... Խմբագիր Իրաւունքի

Ձարմանքին մեծ եղաւ երբ կարգացիք պատ. թերթի մէջ թէ յանի մը կուսակցամունքը կը փորձեն ըստպանել ձեռք. ասով իրեւ թէ բարիք մը ըրած ըլլան աղգին : Թող ներքին ըսել թէ աստեղ ոչ ոք են իմէ ոչ «քրդական թափալականութեամբ կուսակցած ոճաւորներ», եւ որ աւելին է յեղափ. անուանին տակ կծկողոց հացկատակներ : Ինչչաւան պաղտորնութիւն է ամբկայ, ու ինչ զեւային ծրագիրն է որ յղացած են եւ ինչ որոշուած է որ քուէարկած են. արդեօք մարդկային էակներ կընան զիմել այսպիսի գեղեցիկ վարկոցութիւններու : Այս հասարակ մարկանագոյնները չաւրայար պարտուած ձեր մղած անողոք պայքարին, կը ստիպուին մարդիկ վարձել Ձեր կեանքին վերջ տալու համար. կեանք մը որ անկողմնակալ եղած է կուսակցական ու եւ ինչ որոշուած են կամ գործեր քննադատած ասուն, կեանք մը որ գործաւթ եղած է Հայ Թեղարիւթեան իր անգույն ջանքերով, կեանք մը որ պաշտպան հանգիստացած է հայ պատուին, կեանք մը զերջապէս որ խարազանած է, զիմա-կաթափ ըրած է բոլոր անոնք որոնք հայ անուանին տակ ամբած անգիտակցի ժողովուրդի արեւելը կը ծծեն տղորակի պէս : Գիտանալի այսպիսի խմբագիր մը քաջալերելու, պատուելու որ մութին մէջ գործուած ոճիւրները, ծրագրուած դաւերը երեւան կը հանէ, սպաննելու կաշխատիքը վատեր :

Ամօթ է ալ կը բաւէ ուրիշին վարձկանը ըլլաք. ամօթ է ալ կը բաւէ ուրիշին գործերը ըլլաք. մէկ կողմ դէք կուսակցամոլական անդ հայ եացքը. ամօթ է ալ կը բաւէ որ գերիվերայ դասէք Հայ ժողովուրդին շահը ձեր գծուած ու անձնական շահերէն :

Վատե՛ր, գիտցէ՛ք թէ քսաներորդ դարու մէջ ենք ու ապահով երկինքի տակ կապրինք. ազատ է կարծիքը, ազատ է մտնելը : Եթէ յարգ. Գուրպէթեանի գէտ բան մը ունիք, կըրնաք լողոքել հրապարակաւ, ու լաւ լոյսի տակ ապաւորուալ անոր, ոչ թէ կըստվայրենիներու յատուկ եղող սպանութեան դիմել : Արդեօք այսչափ բան կը հասկնա՞ք անո՞թ կուսակցամոլին :

Ի դիմաց խաւր մը հայերու ՅՈՒԶՆՆԵՔ ՆԵՐՍԵՍԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՆԿԱՅԻՆՈՅ Պատր. փոխանարդ Տ. Վահան Վ. Յակոբեան անցեալ հինգշաբթի օր Պոլիս հասած է, առանց հրաժեշտ տալու Պալիա-րիայ ա. դայնոց, որոնց Առաջնորդը ըլլալու իր խոսկան բաշ-ձանքը չը պատկանցաւ հակառակ յիմար ճիւղնութիւններուն, զորս ցոյց տուաւ իր պաշտօնավարութեանը մէջ այնչափ ծաղրելիութիւն : Վահան վարդապետի այս լայնկարծական մեկնումը Հաւելի փախուստ կը նկատենք, քանի որ տեղական մամուլը սկսած էր իրմէ հաշիւ պահանջել թէ նորնորտի առաջնորդին համար իր ստացած դրամները ինչու չը շրջել, թէ Պատր. Ժողովոյ ընտրած Յանձնախումբը ինչու գործի չի հրաւիրեր եւ այլն :

ՈՒՍԱՅԻՆՈՅ Առաջնորդութեան մասին Սուրհանդակ կը գրէ. «Ռուսմանիայ մէջ Պատրիարքարանի կարգադրութիւններուն հակառակելու տրամադրութիւններ կան. միջոց մը որուն կը դիմեն ամեն նեղը մնացած մարդիկ, երբ կը տեսնեն որ ցայն-վայր պարտկուած զեղծումներ կ

խաբէութիւններ երեւան պիտի ելնեն : Այս չէ սակայն խնդիրը, Պատրիարքարանը պիտի աշխատի Ռուսմանիոյ առաջն. վիճակին կազմակերպութիւն մը տալ, քանի որ Ռուսմանական կառավարութիւնն ալ ու է առաքելութիւն չունի Պոլսոյ Պատրիարքարանին կողմէ զրկուելիք եկեղեցականին նկատմամբ, ինչպէս հասկցուած է Պատրիարքարանի միջոցաւ տեղի ունեցած բանակցութիւններէն :

ԿԵՍԱՐԻՈՅ Ս. Կարապետ վանքին մէջ նոր մատենադարան մը կը հաստատէ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս, նախ ինքը նուէր մը տալով ի յետոյ ուրիշ բարեգործ անձնաւորներէն : Այս նպատակին համար Աղէքսանդրիւմէ Արարհամ փաշա Բարթոլ 30 սկի նուիրեր է :

ԲԱՆԿԵՆԻ կը դրեն թէ երկու քահանաներ Մ. Ղարիպեան Ծղիկեանի տունէն 1000 սկի կը գողնան Ապտալ անուն նախկին ծառայի մը ընկերակցութեամբ : Ղարիպեան՝ որ եկեղեցիներու եւ վանքերու շատ մը նպաստներ ըրած է, այդ 1000 սկին թաքստոցի մը մէջ պահեր էր որպէսզի իր մահէն յետոյ 800 սկին իր 3 թոռներուն տրուի եւ 200ը Ս. Յակովբայ հաստատութեան : Թաքստոցը միայն իր կնոջը եւ հարսին ծանօթ է եղեր : Կը կարծուի թէ քահանան խոտուղանութեան առթիւ իմացած է դրամին տեղը : Գողերը դատարանի յանձնուեր են :

ՈՒՍԱՅԻՆՈՅ Տ. Իշխրեանցի քենեկալ Տ. Կարապետ Աղայեան բարիք մը ընել փափաքելով, 25000 ռուպլիի տակաւ յատկա-

ցուցեր է իր բարեկամներու խորհուրդով : Կարմիր Խաչի ընկերութեան մէջ հայ հիւանդի մը համար մահճակալ պահելու :

Այս ցաւալի օրինակ մըն է որ ցոյց կուտայ թէ առաստալերը եկեղեցւոյ եւ դպրոցի կտակներ ընելէ ձեռք քաշելէ յետոյ, չեն մտածեր տարբեր երկիրներու մէջ գտնուող աղգային հաստատութիւններու վրայ, այլ «բարիքը բարիք է» ըսելով օտար բարեգործական հաստատութեանց կը նպաստեն, մինչդեռ Պարսկաստանի եւ Թուրքիոյ աղգ. հաստատութիւնները միայն հայ բարեգործներու նուէրներուն ու նպաստներուն կը սպասեն իրենց գոյութիւնը պահելու համար : Այսպէս մը այդ չէ կրցեր մտածել ու գտնել եւ աւելի ցաւալին այն է որ իր խորհուրդ հարցուցած հայ բարեկամներն ալ չեն մտածեր : Ինչ որ կապացուցանէ թէ Ռուսահայոց մէկ կարեւոր մասին մէջ գէտ չէ արթնցած ընդհանուր հայութեան վիճակին գիտակցութիւնը :

ԿԻՆԻՅԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսը իր աթոռը վերադարձած ըլլալով սկսած է վանքին եւ յարակից հաստատութեանց աւերուած վիճակին մէջ գտնուող շէնքերը վերանորոգել : Ն. Արեւնապատութիւնը ձեռնարկած է նաեւ եռաշարկ շէնք մը կառուցանելու ժառանգաւորաց վարժարանի համար :

ԱՏԱՄԵԱՐՈՅ Տիկին Եօրտանքա Բալարըմօվա Սեմբովա, ընթացաւարտ Գիշերի Կայսերական համալսարանի, հիւանդներ կընդունի ամեն օր իր բնակարանին մէջ, Տրակոնի փողոց, թիւ 12 Բաղր քահանայ Ժողովարանի մօտը Գիշերը ՁԱՓԱՆՈՒ ԵՆ

քսու բնաւ որութեամբ : Այս մարդիկը՝ 100 անգամ խոսած էին մեղ Սեպագիւղեանի վրայ ամենէն ան-նպատակ ու ամենէն գալթակողական ոճով : Ինչ պատահած էր յանկարծ որ հիմա այդ մարդը առաջ կը դնէին : Առ ա՛ժմ ըսենք միայն որ իրենց պատգամական ծրագիրն Աւերիկայի մէջ ալ յաջողցնելու համար՝ իրենց երազած գործերը տեսած էին Սապագիւղեանի մը ափուր անձին մէջ :

Այս առթիւ տեղի ունեցաւ միջադէպ մը, որ կըրնայ յստակ պարզաբար մը տալ թէ ինչ տեսակ մարդոց հետ գործ ունեցանք. — Պ. խուշպուլեանի համաձայն նախապէս յայտնած իր կարծիքներուն՝ նոյն ժողովին մէջ պիտից դարձեալ, ինչ Սապագիւղեան անարժան է՝ այդ պաշտօնին եւ թէ անիկայ մեռած է այլ եւս յեղափոխութեան համար :

Ու ահա արդ պարտնները՝ փոխանակ իրենց ամօթալի հակառակութիւնէն զուրա դալու, ամեն անարգանք տեղացուցին պր. Խուշպուլեանի գլխուն : Ու Սապագիւղեան Սապագիւղեանի մեղքն իւր համարձակեցաւ յանկարծ «գող կեղծարար ու վատ» եւն. անուանել պր. Խուշպուլեանը, իր ընկերը, որու մասին մինչեւ այդ օրը յարգանքով ու համաւարանքով միայն խոսած էր մեղ :

Սապագիւղեան Սապագիւղեան՝ այդչափով ալ չի բաւականացաւ եւ կատարի ու սպանակաւ շարժումներով եւ իր կիներով անպարկեշտ հայհոյանքներով յարձակեցաւ Խուշպուլեանի վրայ : Սթոնիները բարձրացան օդին մէջ : Եւ ժողովը խանդաւուրեցաւ :

Ճե՛ս արձանագրութեան տեսարակը, — երես 33, ստորագրուած ամէն քննի :

Վիճարանելու այս վայրերի ձեւը մէկէ աւելի ան-

գոյններ կրկնուեցաւ յետոյ նոյն մարդոց կողմէն : Այս միջադէպէն երկու օր վերջ, պր. Խուշպուլեանի առաջարկեց որ արձանագրութեան մէջ պարիկ յաւելուած մը ըլլայ, այսինքն՝ աւելի որոշ դրուել իրողութիւնը. թէ նախադրձակ եղողը Սապագիւղեան էր :

Մեր զարմանքն ու զղուանքը դարձեալ անհուն եղաւ, երբ Պր. Խուշպուլեանի այս առաջարկին վերայ, Կարապետ Մարտիկեան՝ նոստած տեղէն բարձրանալով հետեւեալ խորհրդաւ պատասխանը տուաւ. — Առանկ արձանագրութիւն կուզեն, ուրեմն մենք ալ կը վկայենք, թէ գուն հայոցից Սապագիւղեան, ան ալ ոտքի ելաւ, գրասէղանին առջեւ կեցաւ ու բան մը չէր ընել քեզի, բայց դուն ամբողջ լիցուցեր, վրան վաղցիր եւ պիտի սպաննէիր խեղճ մարդը... — Այսպէս չեղա՞ւ, հարցուց մեզի ալ :

— Ամօթ է, տեղը նստէ, ըսինք միայն, չը կըրնալով մարդկօրէն ո՛ր է մեկնութիւն տալ այս հրեշտային խորհրդիւրումին ու այս լիտի յտնդգոնութեան որով մեր վկայութեան կը զիմէր եւ որ սակայն կը պարզէր. թէ այս մարդիկը ո՛րքան վարժ են զէպերն ու իրողութիւնները իրենց ուզած այլադակ ձեւով ներկայացնելու՝ ամենապարզ ու ամենուս ծանօթ ձեւաբանութիւն մը իսկ ուրանալով :

Եւ ինչ որ հաւասարապէս ցաւալի ու անհերքի էր, այս մարդիկը՝ հակառակ կատարուած ձուլումին, հակառակ իրր մէկ մարմին գործին համար միայն մտածելու տարրական պարտականութեան, այս մարդիկը՝ կեղք. վարչութեան ժողովներուն կը մասնակցէին հատուածական նեղ ու անձուկ հա-

չիւներէ մղուած՝ միշտ արձագանգ դառնալով մէկը միւսին, առանց նոյն իսկ դիւրար հասկցած ըլլալու — եւ միշտ պարտականութիւն մը համարելով միտքերուն մերժել ամէն առաջարկ որ մեր կողմէն կը բղխէ :

Ձեռք կրնար հրապարակաւ պարզել հոս ամեն իրողութիւն. ուստի պիտի թուենք այն կէտերը միայն որոնց հրապարակութեան մէջ զոնադան անգարմանելի անպատահելիութիւններ չենք կրնար նշմարել : 1902 Յուլիս 23ի նոսրի մէջ, երբ «Հնչակ» եւ «Նոր Կեանք» կանոնաւոր հրատարակութեանց մասին կարգադրութիւններ կը ներկայացնէինք, Համբարձում Արզումանեանց կառավարիչը մեղ նսիւ եւ առաջ «Հնչակ»ին ու «Նոր Կեանք»ին մէջ հրատարակուելիք ՏԱՐԱՌԻՆ ՄԸ ՆԻՒԹԵՐՈՒՆ ՅԱՆԿԸ ՊԱՏՐԱՍԾԵԼ :

Այս անհատատարի, աներեւակայելի եւ բոլորովին նոր-օրինակ առաջարկը զարմանք պատճառեց մեզի, ու սկսանք բացատրել, թէ ինչպէս անկարելի է ո՛ր է թերթի համար առաջուց տարուան մը նիւթերու կամ բովանդակութեան ցանկ պատրաստել :

Սրբուամենայն կը պնդէր :

Ու ահա Կարապետ Մարտիկեան եւ Սապագիւղեան անմիջապէս արձագանգ տուին անոր :

— Ընդէք է Համբարձումին ըսածը, ճիշդ է :

Ինչ ընենք : Պահանջները Սապագիւղեան Սապագիւղեանի ալ բացատրէ, թէ ինչ հասկցած է Համբարձումին խոստաներէն :

(Ծալուեանակի)

Պուրկարաւորա Ս. Ծնունդ եօր-
թուարը օլմագ մինասիպէթի իւէ՝ իւշ
կիւն մաթպաւար գարալը օլմագըն-
տան՝ ճուսա էլթէսի կիւնիւ «Իր-
ւունք» նէշը օլընմայաճագ տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Մաքէթոնիա իւթիւլալընա իշ-
թիւրաք իթմիշ օլան պուրկարաւ
իշիւն աթիւլը ուսուսիւնիւն հազըն-
տա իւն օլընմագընը Սատըրա-
զաւ հէնիտէն պէյան իթմիշ տիւր :

— Սուլթանըն իրատէսի իւզըէ,
Բօնատաքի օսմանը էլշիւթի
իթալիա հիւքիւմէթիւնտէն պիւր
ժէնէրալըն Մաքէթոնիա իշիւն
ժանտարմա գօմանտանը թալին
օլընմագընը թէքիւթ իթալի :

Իշպու մէսլէքէ ժէնէրալ— լի-
էօթընան տը ժօրթիւնի նասպ
օլընմագընը միւրէշվի տիւր : ժէ-
նէրալըն 10—12 կիւնտէն Սթան-
պօլա հէթիշէնէկի պիւրիւթիւթիւթ :

— Պիւր գաշ կիւն էլվէլ Սլա-
նաքօ նամ քէօյէ հագըն Մարքօ-
վէ կրսայու վոյլատալարըն չէ-
թէլէրի թիւրք ասքէրի իւէ վու-
րուշուշար : Ասքէլէր հիտտէթ
լէ՝ 100 խանէտէն իպարէթ օլան
մէշքիւր քէօյիւ աթէշէ վէրուպ
հագմըշար :

— Էտիրնէտէն գեկտ . 20 թա-
րիսլէ «Տընէվնիկ» կազէթասընա
հագըմըշ տըր : «Իսլահաթըն
իճրաւը Գիւշիկ—Թըրնօլատա
մայրապետէրտէն պաշաւար : Է-
տիրնէնիւն ընտիք պէօլիւկի մէզ-
քիւր գասապատա իսքիւն իթ-
մէքտէ օլմաղլէ՝ կէշէն բաղար
կիւնիւ կաթիւլի մայրապետէրիւն
մանասթըրի իւզէրիւնէ հիւճիւմ
վէ անլէրիւն նամուսընը իւզայէ
իթալի : Պու մայրապետէրտէ Բօ-
լօնիւլը պիւր գօնթէս տալի
պուլընըյօր ըմըշ :

«Պու հիւճուս գասապատա
պէօյիւկ իւթիւլալ հասըլ իթալի
վէ Մայրապետէր Սթանպօլա
գաշտըլար : Գօնսօլտըլարըն իշ-
թիւքիւսը իւզէրիւնէ Սթանպօլ-
տան ասքէր կէլտի , վէ պիւ-
թիւն միւճըրիւմ պէօլիւկի տէր-
տէսթ իտուպ , էքսէրիսիւնի
Սթանպօլա կէօնտէրտի : Օնլարա
ճէզա վէրիւճէկի միւպէշմ տիւր :

— Վիէննատան պիւրիւթիւթի
իւզընէ հարպիւշ նաղըրը Աստրիա
ասքէր գապիթիւթիւնէ իւննա-
մէլէր տաղըտարագ , արգու ի-
տէնլէրիւն թիւրքիւստա ժան-
տարմա գապիթի թալին օլընա-
պիւնէնէքիւթիւն պիւրիւթիւթիւթ տիւր :

— Գօնսօլտըլար վիրուտ իտէն
րարթթարա նաղարէն , գեկտ . 16
տա կէսքօլօ հալտա կէսիւնէ
հագընլարընտա 30 քիշիտէն
իւճընէքիւ պիւր չէթէ կէօրիւշ-

միւշ տիւր : Պու չէթէնիւն ընլիւ-
լէրի իւշ էէրիւքէօյլիւլէր իմիշ-
Քէզա կէվկէլի վէ Տէմիւր—հիսար
ճէզարընտա տիկէր չէթէլէր
տալի կէօրիւթիւթ օլտըղընը
Սթանպօլտան գեկտ . 20 թարիս
լի թէլէկրաֆիէ պիւրիւթիւթիւթ :

— Գօմիթէլէրիւն թէքրար Մա-
քէթոնիա տիւնամիթ իտալ
իթմէքտէ օլտըղարընը մաշէլի
հիւքիւմաթտան պիւրիւթիւթիւթ
մէշքիւր թէլէկրաֆ պէյան իտէ-
յօր :

— Շալանը էմիւիլէթ մէնպա-
լարտան պիւրիւթիւթիւթիւթ իւզըն ,
Անասթօլտան կէլէն ասքէլէր
իւլէ Էտիրնէ վիւլայէթիւնտէ մա-
հաթըլարըն միւրտար քէ գու-
վիլէթիւթըրըլմագտա ըմըշ :

Քէշա Պուրկարաւ սիւօլը հա-
գընլարընտա ասքէր պէօլիւլէ-
րիւնի հարէքէթի միւշաշէտէ օլըն
տը :

Իւք պահարտա Մաքէթոնիա
վէ Էտիրնէ վիւլայէթիւթիւթիւթ
էէնի իւթիւլալ գուհուր իթմէք
գօրգուսը իտէ պու հաղըրըլար
կէօրիւթիւթիւթ պիւ իշթիպաշ տըր :

— Մանասթըրտան ալընան մա-
լիւմաթա նաղարէն , մէշքիւր
վիւլայէթտէ պուրկար հօճալարըն
չօղը հապս օլընմըշ տըր : Պու
թէվգըթաթըն սէպէպի տալի
հօճալարըն իւք պահար իշիւն
էհալի ըսեանա թէշվիւթ իթմէք
չիւքէսի տիւր :

ՏԱԽԻԼԻԷ

Սօպրանիէ 4800 ֆր . սէնէլէք
պիւր մաշ թալիսի իթտէ իվան
վաղալ : Պու գաթ պուրկար
միւլէթիւթիւթիւթ նամտար շալի վէ
մուէսիւս տիւր :

— Մանքաթիւթիւթիւթ հաքիւթի-
յէթի էսնասընտա մաշքիւթ օլան
Մ . Վ . Բատօլալմուլ , թ . Իվան-
չէվ Տ . Թօնչէվ նամ սաղըթ լի-
պէրալ նաղըրարա աթիւ օլընմա-
սընը Սօպրանիէ թահթը գարա-
րա ալար :

— Միւթէվէթա կրէքոլ վէ
Սթօյիւլ վիւքէլա ընլիւթիւթի-
նիւն ուսը ղէվճէլէրիւնէ ալթըշար
պիւր ֆր . ընսիւթ թալիսի օլըն-
տը : Քէզա միւթէվէթա Սթան-
Պուլտըն գէվճէսիւնէ 7200 ֆր .
թալիսի իտիւթի . ղիւրա պու գա-
թըն չէյիւսանէ թէլէթի վէ իշ-
թա իթալի իւրտէմաթը վա-
թանքըլէրանէսի միւլէթի տա-
հա ղիւթտէ միւննէթտար իթմիշ
տիւր :

— Ֆէխաւ . Բրէնս գեկտ . 21
տէ ասքէր քիւպիւնէ կիտուպ ,
սալօն իշթիւթիւթիւթ թէթիւթ օլըն-
մըշ օլան Բուսիատան էէնի կէ-
լէն հատիկեարարը կէօդտէն
կէշիւթի : Գապարթըլը պիւր
մօտէլ իւզէրիւնէ թէթիւթ օլընմըշ-
տըր Շիլթալ — Ձիւմից գասապա-
լար . Քօլքօլիւթ Տիւթիւթ Բուս

օրոտուսընը 1877 յունիս 16 տա
թուստան կէշիւթիւթի ընլայէթ
իթալի : Բրէնս թաաճուպլէ թէտ
գըգ իթալի օլ տէմիւրտէն վէ
օտուստան մաթուլ ըսիթօլարը
քի՝ Բուս ասքէրլէրի օնլարըն
իւզէրիւթիւթ նէշիւ կէշիւթ տիւր :
Պու հատիկեարարտա պիւթիւն
Բուս , թիւրք վէ րուսէն գալէ-
լէրիւն վէ իսթիւթեարարըն
ընսիւթիւթի մէվճուտ ըտը : Պիւր
տաթ գատար մէշքիւր էշեարա-
րը թէտըլպտան սօնրա Ֆէխաւ
Բրէնս Ալէքսանտր նլշանընըն
պէշիւնի րուսթիւթիւթի քէնտի
էլի իւլէ մուհէնտա Գրաքիլիւսա-
յա իշրա իթալի , ղիւրա մէշքիւթ
հատիկեարարըն Ք . Բուսիատան
նաղընտա պու գաթ մէվճուլ թա-
լիւն օլընմըշ տըր :

Նիշայէթ օնլարըն հիւսի
մաշաթարարը իշիւն էմիւլէշ
վէրօքէլէ , « պուլար իւք գաշ
տաշ միւլէթիւթ պէյիւնտէ էպէ-
տի րապըլթէ վէ պաղ օլմագ սգըլար »
տէտի :

ՁԵՅԹԻՒՆ ԵՒ ԻԿՄԻԼԻԻ

Ձէյիւթիւթ Էօրիւլէր իշիւն
Մ . Միւսա Ձէրալըն աշըլը օլտը-
ղը իտէնիւն մըղտարը 3314 ֆր-
րանգա պալիւ օլմաշ տըր , վէ
պու մէպալ իւլէ Ձէյիւթիւթ պիւր
ուֆագ հէթիւմանէ աշըլըլը
տըր :

Վարնատա տալի մաշուտ թա-
ղահան չիթի էհալիւնիւն արղու
վէ թալէպի իւզըն , աշըլ մաղ-
սէտլէ իտէն թէճէմիւթիւթիւթ պաշ-
լամըշ տըր . ֆագաթ սօնու կէլ-
մէտի . թօթլանան պիւր մըղտար
աղճէ իտէ՝ մէմուլիւթէ նաղա-
րէն՝ պուրատա պիւր թագըմ լիւ-
ղիւմիւթ միւլի մէմուլարըն մա-
շալթընա սաթի օլընըյօր էօթէ-
տէ իտէ գահարման վաթանտաշ-
լարըմըլըն ասլան հալթուլարը
շու կիւնլէրտէ ղիւքէն վէ պիւլա-
յէ աճ վէ չըպաղ թիւթիւթիւթիւթ
Պու գալալլարըն էքմէք վէ
էլպիսէ աղճէսի իւլէ տիւլի գուրու-
լար պէսլէնիւթ :

Պու թաղահան թապիւր լընան
ատաճըլար Ձէյիւթիւթիւթ էթիւթ-
լէրիւն հագըլըն պէօյլէ սուլի իս-
թիւթ իթալիլէրի հալտէն պիւր
մէյիւթ հարըն նէ՝ Էիւլթէ էհալի-
տէն Էիւլթալի թօթլամայա չը-
ղահագըլար . Գէնտիլէրիւթ պու
ճէսարէթ օլմաղըլընը բէք ալէա
պիւրիւթիւթ ֆագաթ տիկէր պիւր
գաշ սատէտիւնը օրթալա չըղա-
րապտէ՝ Էիւլթալի թօթլամայա
գաղըլաճագըլար . Լաքիւն Էհալի
պուլարըն տալի հաղաւընը
թուլթուպ իւք տէֆա Ձէյիւթիւթ
հէթիւթիւթի հագըլըն մէյաւանա
չըղալըն , օ՝ իտէնի իքմալ
իտուպ մէպալար մաշէլիւնէ Էօլ-
լալըն՝ տէյէնէք ղանն իտէրիւ :

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻԹԷ

— Մ . Ամբրիկանըն Ձիւքալօ
չէհրիւնտէ Բօքի նամ թէաթիւթ-
սընտա օյուսն էսնասընտա պիւր
հարիգ գուհուր իտուպ , պիւթիւն
պիւնա քիւլ օլմաշ վէ տէրուսիւն-
տէ 7361 քիշի թէլէթ օլմաշ տըր :

— Աստըրօ—Հանգալիա վէ
իթալիա պէյիւնտէ մուվագաթ
թիւթալթ ահատմէսի իմգալան-
մըշ տըր :

— Տանըմարգա , Շուէտ վէ
Նորվէկիա տէվլէթիւթի պիւրլէշ-
մէք իշիւն պէյիւնլէրիւնտէ միւ-
ղէքէլէր ճէքէնն իտէյօր :
Էիւթ իտէնտ (միայնու) վաղը
օլուր իտէ Տանըմարգանըն Բրէնս
Ֆէրտիւթիւթ պիւրէշվի տէվլէթ-
լէրէ հիւքիւմաթ իւն օլընմագ-
ըրէնիւն պէվճէսի Շուէտ Նորվէ-
կիա գրալընըն պիւրիւթ քէրիւմսի
տիւր :

Ա. Ճ. Ի. Մ. Ի. Ս. Ա. Ն.

Իրանըն թարպէթի—Հայտարէ չէն-
ընտէ Էէնի պիւր ինկիւլի գօնսօլտա-
շէսի թէնտ օլընմագ տըր . թիւ-
ճարըլ ճիւթիւթիւթ էնէմիլիթիւթ պիւր
մէքթէլ ատտ օլընտան մէշքիւր չէհր
նօրատան էյալթիւթիւթ պուլուսըյօր :
Բուս կաղէթալար ինկիւլիլէրէն ըն-
գապէթ իտէպիւթէք իշիւն՝ օրատա
պիւր րուս գօնսօլտանիւն տալի թէ-
հօրիւնի իպիլգա կէօրիւթիւթ . Ինկի-
լիւթիւթ Սճէմլէրի թէվլտուսընը գա-
ղանմագ իշիւն սէյա թապիպլէր տա-
լի կէօնտէրմէք նիլէթիւթ պուլըն-
յօրար , ղիւրա Սճէմիւթիւթիւթ իտալը
րուս թապիպլէր պուլընըյօր :

ԹԻԻԹՃԱՐՑԷ

Վ.Ա.Բ.Ա. 24 Գեկտմիւր Էր	
ՁԱԽԻԼԷ	
Պիւրկար	54-59 լիպ. 8-4) / 10,50
Նարպա	52-60 լիպ. 8,50 / 10, 80
Ա.Բ.Ա.	
Վալիս	100 քիւր 8,50/8,60
Արապա	42-45 լիպ. 4,80/ 5,20
Ե.Ա.Բ.Ա.	արապա 33/36 լիպ. 4,80/5,10
Վալիս	100 քիւր 9,40-9,60
Ֆ.Ա.Բ.Ա.	100 քիւր 17/18-
Արապա	100 քիւր 18-22
Տ.Բ.Ա.	արապա 57/59 5,80 6,60
Գ.Բ.Ա.	արապա 8-80/10-40
Մ.Բ.Ա.	վալիս 6-40/6-70
ՁԱԽԻԼԷ	
Վալիս	48-55 լիպ. 6-6,70
Արապա	48/55 լիպ. 6,20/ 6,80
Կիւնտէ	80 -9) վալիս կէլմէքտէն
Վալիս	150-200 արապա 4,10/ քիւր վալիս
մուսթէլէսի	նաթիւսն 20 ֆր. արապա
մուսթէլէսի	նաթիւսն 20-80,
ՍՄԻՐԱՅԻԹԷ	
Նարպէն 20, 70 ֆրանք	
Օսմ. լըրալը 22, 95 արթուս ֆրանք	
Պ. Գ.Ա.Բ.Ա.	
Վալիս	ըրաղաւտա պաղալիւ
մալլէրիւն	պու կիւնքի ֆիլիպթ , ալթոյ
ֆրանք իւլէ :	
Գ.Ա.Բ.Ա.	1,70/1,95
Շէլիւր	նէմյէ 59
Շէլիւր	[քէնմէլ] սանարգ 30,80
Բիւրիւն	Ֆիլիպթ չուվալը 39,—
»	ճարսն » 38,—
»	Ինկիւլի » 29,—
»	Բիւթն » 55 ֆր.
Կ.Ա.Բ.Ա.	սանարգ 18,—
Ձ.Բ.Ա.	հաղը քիւր 80-90
Ե.Ա.Բ.Ա.	100 արթուս 4,20-60
Գ.Ա.Բ.Ա.	լիպիւս 28